

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת. ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף סה.

הגונב בהמה ששעה בשעת גניבה ד' ואח"כ בשעת עמדה בדין שוה זוז¹ כיצד משלם?

תשלום ד' וה'	תשלום הקרן	
כשעת העמדה בדין ³	כעין שגנב ²	לרב
כעין שגנב	כעין שגנב	לרב ששת ⁴

שומר שטען טענת גנב בפקדון, ונשבע והודה אחרי שבאו עדים⁵, מה הדין בדלהלן?

האם משלם ככל	האם מביא אשם	האם משלם חומש	
משלם	מביא	כשהכפל שוה כחומש: לא משלם ⁶ כשלא שוה כחומש: משלם	לר' יעקב
משלם	מביא	כשיש תשלום כפל אין חומש	לחכמים
משלם	אינו מביא	כשיש תשלום כפל אין חומש	לרשב"י

¹ הסיקה הגמ' שדברי רב הם דוקא ביוקרא וזולא, אבל בזולא ויוקרא, כגון ששוה זוז ואח"כ נתייקרה להיות שוה ד', בזה מודה רב שאם טבחה ומכרה משלם גם לקרן כשעת עמדה בדין. דכן מצינו שהורה רבה גבי מי שגזל חבית יין מחברו שהיתה שוה מתחילה זוז ולבסוף שוה ד' שאם שבר אותה או שתה אותה משלם קרן של ד'.

² כתבו התוס' (בד"ה גופא), שאין זה עיקר החידוש שבא רב לאשמועינן, כי זה למדנו מהמשנה לקמן (דף צג:) שכל הגזלנין משלמים כשעת הגזילה, ועיקר מה שבא רב לאשמועינן הוא שכפל ודו"ה משלם כשעת עמדה בדין. ואף שדרשת רב היא מתיבת "חיים" - אחייה לקרן כעין שגנב, ה"ק: רק לקרן אחייה כעין שגנב ולא לכפל ודו"ה - שאותם משלם כשעת עמדה בדין.

³ בהמשך הסוגיא מבואר שדברי רב מיירי כשהשינוי הוא ב"יוקרא וזולא", אבל היתה כחושה בשעת הגניבה ואח"כ השמין אותה הגנב - גם רב מודה שהכפל ודו"ה הוא כעין שגנב, דאומר הגנב לבעלים שלא יתכן שאני אשמין את הבהמה ואשלם על זה כפל ודו"ה. [נדייקו התוס' (בד"ה ואנא), דהיה אפשר לדייק שדוקא בכה"ג שהגנב פיסם בידיים - שיכול לטעון "אנא מפטימנא ואת שקלת", אבל אם נתפטמא מעצמה בזה סובר רב שמשלם כפל ודו"ה כשעת עמדה בדין. אולם אין זה האמת, וגם בכה"ג משלם לכפל ודו"ה כשעת הגניבה, דאומר לו "אטו שמינה גנבי מינך כחושה גנביה מינך"]. וכן להיפך היתה שמינה והכחיש אותה הגנב, ג"כ מודה רב שמשלם כפל ודו"ה כשעה שגנב, דלא יתכן שישלם רק כשעת עמדה בדין, דכיון שהתחיל להכחישה התחיל להורגה ומשלם על אותה שעה. (ותוד"ה מה, פירשו סברא זו בענין אחר. וגם פירשו שה"ה בכחשה ממילא משלם קרן ודו"ה כעין שגנב).

⁴ יתכן שרב ששת חלק על רב רק אם היה רב אומר את דבריו גם בכחושה והשמינה, אבל לפי המסקנא שרב מדבר רק ביוקרא וזולא, יתכן שרב ששת מודה. אולם מזה שאמר רב ששת "כד ניים ושכיב רב אמר להאי שמעתתא" - ולא העמיד את רב דוקא ביוקרא וזולא, משמע שחולק על רב בכל ענין.

⁵ אולם אם הודה קודם שבאו עדים, לכו"ע משלם קרן חומש ואשם ונפטר מן הכפל - דמודה בקנס פטור.

⁶ ולהו"א על כרחך מיירי ר' יעקב בכה"ג ששויים כאחד החומש והכפל, דאם הכפל היה יותר מחומש - לא נקרא ש"חומשו עולה לו בכפילו", דהא הכפל לא שוה כחומש. ולכן על כרחך שמיירי שהיה שוה ד' בשעת הגניבה - שהחומש שוה אחד, ובשעת עמדה בדין שוה אחד - שאז גם הכפל הוא אחד. ודחה רבא שיתכן גם במקרה שלא התשנה המחיר, ומיירי שנשבע והודה וחזר ונשבע ד' פעמים.

הוכן עי"י כולל עיון הדף

2

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

בבא קמא דף סה:

גנב טלה ונעשה איל ועגל ונעשה שור, מה הדין בדלהלן?

כאיזה שעה משלם	טבחו ומכרו האם חייב דו"ה	
-----	פטור - דנעשה שינוי וקנאו	לר' אילעא
כעין שגנב - דלא גנב שור או איל ¹	חייב - דלא חשיב שינוי	לר' חנינא והברייתא

הבא על אשה בזנות ונתן לה באתננה חיטין ועשאתן סולת, זתים ועשאתן שמן, ענבים ועשאתן יין, האם אפשר להקריב מהם למזבח?

ומנין?	מה הדין?	
שינוי לא מועיל ד"גם" לרבות שינוייהם	אסור	לבית שמאי
שינוי מועיל ד"הם" אסורם ולא שינוייהם	מותר	לבית הלל

¹ ר' אילעא רוצה להוכיח שדברי הברייתא שהקשו ממנה עליו סותרים זה את זה, דאם היא סוברת שלא הוי שינוי הקונה בכה"ג של טלה ונעשה איל ועגל ונעשה שור, אי"כ מדוע היא מחייבת כפל ודו"ה כעין שגנב, הרי כיון שלא נעשה שינוי הקונה - צריך לשלם כשעת עמדה בדין. אולם ר' חנינא עונה שאע"פ ששינוי לא קונה, מ"מ לא ישלם לו מחיר של שור ושל איל, כיון שטוען לו שלא גנב ממנו אלא עגל קטן וטלה קטן ולא יותר - וזה הטעם שמשלם כשעת הגניבה. אולם ר' אילעא לא מסכים עם פירוש זה. ולמסקנא אמר רב ששת ליישב את ר' אילעא מהקושיא מהברייתא - שהיא כדעת בית שמאי דסי"ל דשינוי אינו קונה.